

Гречко А.В.
к.е.н., доцент ФММ НТУУ «КПІ»
Нечипорук С.О.
студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Стаття присвячена дослідженню особливостей фінансового потенціалу та напрямків підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства. Автором проведено комплексний аналіз сутності поняття фінансового потенціалу, виявлено особливості формування фінансового потенціалу підприємства, детально проаналізовано чинники, що формують фінансовий потенціал, виявлено негативні тенденції економічної кризи, що впливають на фінансовий потенціал, а також на основі проведеного аналізу надані рекомендації щодо напрямків підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства.

Ключові слова: фінансовий потенціал, управління фінансовим потенціалом, конкурентоспроможність фінансового потенціалу.

Вступ. На сьогодні, в умовах кризової ситуації, політичної та фінансової нестабільності, які склалися в Україні гострої уваги набувають питання підвищення ефективності використання наявних ресурсів, нарощення фінансових можливостей, збільшення ефективності управління фінансовим потенціалом, розробка стратегій виходу з кризових ситуацій.

Актуальність даної теми обумовлюється тим, що реальні умови функціонування підприємства визначають необхідність проведення аналізу фінансового потенціалу підприємства та його оцінки, яка дозволяє визначити особливості його діяльності, недоліки в роботі і причини їх виникнення, а також на основі отриманих результатів виявити найбільш раціональні напрямки розподілу фінансових ресурсів, виробити конкретні рекомендації щодо оптимізації діяльності. Результати аналізу фінансового потенціалу підприємства дозволяють виявити вразливі місця, що потребують розробки заходів щодо їх ліквідації. До числа основних завдань будь-якої економічної організації відносяться: максимізація прибутку, забезпечення інвестиційної привабливості, оптимізація структури капіталу та забезпечення її фінансової стійкості. Оптимальність прийнятих управлінських рішень для реалізації цих завдань залежить від багатьох факторів, в тому числі і від якості проведення аналізу. Таким чином, проведення аналізу фінансового потенціалу є необхідним заходом, з метою нарощування потужностей підприємства і підвищення загальної ефективності господарської діяльності. Фінансовий потенціал підприємства визначається наявністю достатнього обсягу фінансових

ресурсів і раціональної структурою їх залучення. Таким чином, головним завданням управління фінансовим потенціалом підприємства є оптимізація фінансових потоків з метою максимального збільшення позитивного фінансового результату.

Проблемою теоретичних основ фінансового потенціалу займалися такі дослідники: Басалаєва Є.В., Ковальова В.В., Ефімова О.В., Савицька Г.В., Ушвіцький Л.І., Кальчевська Н., Бородін Л.М. Вивчення вище переліченої літератури показало недостатнє опрацювання проблеми управління фінансовим потенціалом, як на рівні галузі, так і на рівні підприємства. Характеристика наукової думки щодо теорії конкурентоспроможності потенціалу підприємства обґрунтовано в розробках науковців Л.П. Градова, Т.А. Азова, Р.А. Фатхутдінова, Д.Ю. Юданова, Б.Є. Кваснюка, І.В. Крюкової, І.М. Репіної, Е.В. Попова, Я.А. Жаліло, Ю.В. Полунєєва, Л.Л. Антонюк. Складність та недостатність розв'язання проблем формування конкурентоспроможності потенціалу підприємства, невирішеність завдань з її забезпечення сьогодні на українських підприємствах визначили необхідність подальшого системного наукового дослідження.

Постановка завдання. Метою даної статті є узагальнення підходів до визначення поняття фінансового потенціалу, виявлення основних проблем при формуванні фінансового потенціалу та надання рекомендацій щодо підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом.

Відповідно до зазначеної мети, в роботі поставлено та вирішено наступні завдання:

- узагальнення підходів до визначення поняття управління фінансовим потенціалом підприємства ;
- проведення ґрунтового аналізу сутності поняття фінансового потенціалу;
- дослідження особливостей формування фінансового потенціалу підприємства;
- надання рекомендацій щодо підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства.

Результати дослідження. Сучасне тлумачення поняття потенціал на сайті Wikipedia звучить як «Потенціал – (рос. потенциал, англ. potential, нім. Potential n) – можливості, наявні сили, запаси, засоби, що можуть бути використані» [1]. У «Большой Советской Энциклопедии» потенціал представлено як «засоби, запаси, джерела, що є у наявності і які можуть бути мобілізовані, приведені у дію, використані для досягнення поставлених цілей, реалізації плану, розв'язання завдання; можливості окремої особи, суспільства, держави у конкретній галузі» [2]. В економічному словнику економічний потенціал висвітлюється як: «сукупна здатність економіки країни, її галузей, підприємств, господарств здійснювати виробничо-економічну діяльність, випускати продукцію, товари, послуги, забезпечувати запити населення, суспільні потреби, забезпечувати розвиток виробництва і споживання»[3].

Однак, незважаючи на багатогранність категорій економічного потенціалу чи соціально-економічного потенціалу країни, малодослідженим, але важливим є його фінансовий аспект. Сьогодні, коли економіка України у важкому фінансовому та політичному положенні, питання її ресурсних можливостей, і особливо фінансових, є одними із найбільш актуальних.

Аналіз наукової літератури в галузі фінансового менеджменту, як і у випадку визначення сутності сукупного економічного потенціалу підприємства не дає вичерпного визначення поняття фінансового потенціалу.

Деякі автори під фінансовим потенціалом розуміють сукупність фінансових і економічних ресурсів підприємства, що забезпечують його поступальний розвиток і самостійність. Так, Ковальов В. вважає, що фінансовий потенціал – це характеристика фінансового становища та фінансових можливостей підприємства [4]. Більш розгорнуте трактування фінансового потенціалу пропонує О. Соколов. Він вважає, що фінансовий потенціал – це наявність фінансових можливостей підприємства для інвестування коштів у поточну діяльність, перспективний розвиток і нарощування його виробничого потенціалу [5].

Узагальнення наведених визначень свідчить, що їхнім спільним знаменником є певна сукупність фінансових можливостей. Виходячи з цього, фінансовий потенціал підприємства визначаємо як якісну характеристику його фінансового стану, виражену спроможністю генерувати певний обсяг грошових потоків, достатній для реалізації передбачених його економічною стратегією програм і заходів, а також відшкодування використаних (залучених за рахунок усіх джерел) фінансових ресурсів і витрат на їх залучення, не погіршуючи при цьому фінансову стійкість.

Чинниками, що формують фінансовий потенціал є [6]:

- фінансова стійкість підприємства;
- здатність точно і своєчасно здійснювати свої фінансові зобов'язання;
- інвестиційні можливості підприємства ;
- можливість залучення додаткових фінансових ресурсів;
- ефективність використання капіталу (власного і позичкового);
- ефективність управління активами;
- використовувана політика в галузі управління ризиками.

Сутність управління фінансовим потенціалом полягає в ефективному використанні фінансового механізму для досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства. Найважливішим аспектом фінансового потенціалу є не наявність фінансових ресурсів як таких в конкретний момент часу, а здатність підприємства в найкоротші терміни, в повному обсязі і з мінімальними втратами відтворити необхідні активи. Цей аспект дуже важливий тим, що в еру жорстокої конкуренції всі ресурси

підприємства задіяні у виробництві і до них пред'являються досить жорсткі вимоги щодо ефективності використання. Тому підприємство просто не в змозі тримати які-небудь істотні резерви для ймовірних коливань у діловій активності.

З метою виявлення потенціалу підприємства можна провести аналіз фінансового стану, який дасть змогу оцінити показниками ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, внутрішньофірмової ефективності, прибутковості, рентабельності та інвестиційної привабливості фірми.

В умовах триваючого посилення конкуренції між підприємствами все більшого значення набувають практичні підходи до управління фінансовим потенціалом. При цьому зазначений напрямок менеджменту є базовим по відношенню до таких елементів як управління якістю, розробка і просування нових асортиментних груп і т.д.

Фінансовий потенціал можна охарактеризувати як відносини, що виникають на підприємстві з приводу досягнення максимально можливого фінансового результату за умови :

- можливості залучення капіталу, в обсязі необхідному для реалізації ефективних інвестиційних проектів;
- наявності власного капіталу, достатнього для виконання умов ліквідності і фінансової стійкості;
- рентабельності вкладеного капіталу;
- наявності ефективної системи управління фінансами, що забезпечує прозорість поточного і майбутнього фінансового стану.

Таким чином, для підприємств першочерговим завданням є розробка та впровадження заходів щодо підвищення ефективності формування використання наявного фінансового потенціалу. З цією метою пропонується підприємству сформувати власну стратегію управління фінансовим потенціалом. Це може бути як стратегічний чи виробничий фінансові плани (на місяць, півроку або будь-який інший часовий відрізок) – план доходів та витрат, балансовий план; так і бюджетування, що є елементом оперативного фінансового планування.

Під час формування стратегії підприємство має особливу увагу приділити наступним пунктам:

- 1) збільшення та прискорення формування вхідних грошових потоків підприємства;
- 2) оптимізація формування вихідних грошових потоків підприємства в часі;
- 3) прогнозування та планування резерву ліквідності;
- 4) зменшення фінансових ризиків.

Підприємство на шляху євроінтеграції потребує термінових змін та дій для покращення фінансового стану та конкурентоспроможності на ряду з європейськими підприємствами. Правильне управління фінансовим потенціалом забезпечує ефективну діяльність, фінансову стабільність та інвестиційну привабливість підприємства.

Висновки. Аналізуючи поняття фінансового стану та складної економічної та політичної ситуації в країні можна стверджувати, що підприємству необхідно приділяти значну увагу можливостям, наявним силам, запасам та засобам, щоб уникнути банкрутства в такий нелегкий час.

З всього вище зазначеного можна зробити наступні висновки: по-перше, найважливішим аспектом фінансового потенціалу є здатність підприємства в найкоротші терміни, в повному обсязі і з мінімальними втратами відтворити необхідні активи; по-друге, для отримання високого фінансового потенціалу, підприємству необхідно ефективно управляти чинниками, що формують фінансовий потенціал.

Список використаних джерел

1. Словарь иностранных слов / [Ред. Васюкова И.А.]. – М. : АСТ, 1972. – 236 с.
2. Большая Советская Энциклопедия / [Ред. Введенский Б.А., т. 34]. – М. : Большая Сов. Эн циклопедия, 1995. – 387 с.
3. Райзберг Б. А., Современный экономический словарь / Райзберг Б. А., Лозовский Л. Ш., Стародубцева Е. Б. – М. : Инфра-М, 2003. – 340 с.
4. Ковалев В. В. Финансовая отчетность. Анализ финансовой отчетности (основы балансоведения) : Учеб. пос. 2-е изд., перераб. и доп. / Ковалев В. В. – М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2006. – 432с.
5. Соколов А. В. Потенциал промышленного предприятия: оценка и управление с системных позиций : Автореф. дисс. на соиск. учен. степ. канд. экон. наук. / А. В. Соколов. – Кемерово : Кемеровский гос. ун-т, 2007. – 23 с.
6. Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. Посібник / Федонін О. С., Репіна І. М., Олексюк О. І. – К. : КНЕУ, 2004. – 316 с.
4. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства, формування та оцінка: Навчальний посібник / Н. С. Краснокутська. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 352 с.

Гречко А.В.

к.е.н, доцент ФММ НТУУ «КПІ»

Нечипорук С.О.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМ ПОТЕНЦИАЛОМ ПРЕДПРИЯТИЯ

Статья посвящена исследованию особенностей финансового потенциала и направлений повышения эффективности управления финансовым потенциалом предприятия. Автором проведен комплексный анализ сущности понятия финансового потенциала, выявлены особенности формирования финансового потенциала предприятия, детально проанализированы факторы, формирующие финансовый потенциал, отмечены негативные тенденции экономического кризиса, влияющие на финансовый потенциал, а также на основании проведенного анализа даны рекомендации по направлениям повышения эффективности управления финансовым потенциалом предприятия.

Ключевые слова: финансовый потенциал, управление финансовым потенциалом, конкурентоспособность финансового потенциала.

Grechko A.V.

candidate of economic sciences, assistant professor NTUU «KPI»

Necheporuk S.O.

student FMM NTUU «KPI»

THEORETICAL ASPECTS OF THE MANAGEMENT OF THE FINANCIAL POTENTIAL OF THE ENTERPRISE

The article investigates the financial potential and ways of increasing the financial potential efficiency of the company. The author conducted a comprehensive analysis of the concept essence of financial potential, revealed features of the company's financial potential formation, detailed analysed factors that form financial potential, founded negative trends of the economic crisis affecting the financial potential, and based on the analysis, created recommendations on areas of improved the financial potential efficiency of the company.

Keywords: financial capacity, financial management capacity, financial capacity competitiveness.

Гречко А.В.

к.е.н., доцент ФММ НТУУ «КПІ»

Стельмах О.С.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАХОДІВ ПО ПІДВИЩЕННЮ РІВНЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СІРІУС ЕКСТРУЖЕН»

Робота присвячена дослідженню економічних відносин, що формуються в процесі функціонування підприємства у ринковому середовищі та забезпеченню їх результативності та ефективності. В статті проаналізовано стан ринку на якому працює ТОВ «Сіріус Екструджен», запропоновано альтернативні проекти підвищення рівня продуктивності його виробничої діяльності, на основі яких розраховано показники ефективності виробництва та продуктивності виробничої системи. За результатами проведеного дослідження виявлено найбільш сприятливий варіант підвищення продуктивності виробничої діяльності підприємства, який дозволить отримати максимальний ефект від інвестицій.